OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
EU-oikeus ja tietosuoja

Lausunto

31.1.2023

Lainsäädäntöneuvos Virpi Koivu

Talousvaliokunta 1.2.2023 klo 11.00; HE 323/2022 vp

Talousvaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä asiantuntijalausunnon hallituksen esityksestä, jolla ehdotetaan täydennettäväksi hallituksen esitystä laeiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain ja Finanssivalvonnasta annetun lain 3 ja 20 b §:n muuttamisesta (HE 236/2021 vp). Ehdotukset koskevat pakotesääntelyn ja jäädyttämispäätösten noudattamiseen liittyvää asiakkaan tuntemista ja hallinnollisia seuraamuksia koskevia säännöksiä. Hallituksen esityksessä (HE 236/2021 vp) rahanpesulain 3 lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 16 §, jota nyt käsiteltävänä olevalla esityksellä ehdotetaan täsmennettäväksi. Pykälässä säädettäisiin ilmoitusvelvollisen velvollisuudesta huomioida pakotelainsäädännöstä johtuvat velvoitteet sekä asiakkaan tuntemista koskevissa varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain (325/2013, *jäädyttämislaki*) mukaiset jäädyttämispäätökset.

Finanssipakotteisiin liittyvät velvoitteet perustuvat Suomessa suureksi osaksi suoraan sovellettavaan EU-oikeuteen, minkä lisäksi eräiltä osin on mahdollista antaa pakotteisiin liittyviä liittyviä kansallisia asetuksia. Esityksen valossa jää epäselväksi, onko ehdotetulla 3 luvun 16 §:llä mahdollisesti käytetty EU:n pakotelainsäädännön mukaista liikkumavaraa, tai sisältyykö EU-oikeuteen tältä osin liikkumavaraa. Nyt käsiteltävänä olevalla täydentävällä hallituksen esityksellä ehdotetut muutokset vaikuttavat kuitenkin perustelluilta järjestelmän tehokkuuden kannalta ja sen varmistamiseksi, että ilmoitusvelvollisten muuttavat tarvittavin osin käytäntöjään siten, että ne korjaavat FATF:n Suomea koskevassa maa-arviossa esittämän puutteen.

Oikeusministeriö kiinnitti hallituksen esityksen luonnosta koskevalla lausuntokierroksella erityisesti huomiota siihen, että eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetun lain (659/1967, *pakotelaki*) nojalla annettaviin valtioneuvoston asetuksiin, ja jäädyttämislain nojalla tehtäviin päätöksiin ei yleensä sisälly varsinaisesti ilmoitusvelvollisia koskevia velvoitteita, vaikka ne tulisikin ottaa huomioon asiakkaan tuntemiseksi. Terrorismiin liittyvien varojen jäädyttämisen osalta varsinaiset velvoitteet säädetään jäädyttämislaissa ja ne koskevat myös muita oikeushenkilöitä ja luonnollisia henkilöitä kuin rahanpesulaissa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia. Annetussa hallituksen esityksessä ehdotettua 3 luvun 16 §:ää ja sen perusteluja on täsmennetty oikeusministeriön lausunnon johdosta. Käsiteltävänä olevaan esitykseen sisältyvän pykälän muotoilu huomioi paremmin pakotelain nojalla annettavien asetusten ja jäädyttämislain nojalla tehtävien päätösten sisällön.

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Eteläesplanadi 10 00130 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi